

УДК 657.471.12-056.266(043.2)

*Бондаренко О.М.,
канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Попович О.В.,
канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Панасюк В.К.,
Національний авіаційний університет*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ КОМПЕНСАЦІЇ З ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЇЇ ОПЛАТИ В 2018 РОЦІ

Постановка проблеми. Облік заробітної плати є важливою ділянкою роботи на кожному підприємстві, що пояснюється високою увагою різних зацікавлених сторін до питання оплати праці – найманих працівників, роботодавців, фіскальних органів, пенсійного фонду, профспілок, інших державних структур. Заробітна плата кожного працівника є джерелом достовірної і точної інформації про всю сукупність факторів, що впливають на її формування. Такими факторами, наприклад, є кількість відпрацьованих днів або годин, наявність пільг, відображення різного роду надбавок, нарахування премій і компенсаційних виплат, оплата відпустки чи лікарняних.

У зв'язку з постійною зміною законодавчих документів, що регулюють ведення обліку заробітної плати і всіх її складових, виникає гостра необхідність у вивченні всіх аспектів таких нововведень. Зокрема, порядок розрахунку лікарняних постійно зазнає зміни і внаслідок цього з боку бухгалтерів виникають багато запитань з приводу нововведень. Проте державні органи надали пояснення з прикладами і тим самим допомогли уникнути багатьох помилок при розрахунках матеріальної допомоги застрахованим особам і документуванні листків непрацездатності. На початку 2018 року порядок розрахунку лікарняних знову зазнав змін і викликав новий шквал запитань від бухгалтерів до Мінсоцполітики та Фонду соціального страхування (далі – ФСС) з проханням більш змістовно описати

прийняті нововведення. Саме цим зумовлюється необхідність в більш детальному дослідженні таких нововведень, що можуть виникнути в процесі розрахунку лікарняних чи декретних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час проведеного дослідження нами було з'ясовано, що висвітлення питань з розрахунку, нарахування та оплати компенсації внаслідок хвороби працівника проводили багато фахівців-експертів як в періодичних виданнях, так і на електронних ресурсах. Але, внаслідок постійних змін нормативно-законодавчої бази з цього напрямку роботи, бухгалтеру постійно потрібно приділяти значну увагу правильному розрахунку компенсації за листком непрацездатності. Таким чином, відображення розрахунку, нарахування та оплати компенсації за листком непрацездатності в бухгалтерському обліку є постійно актуальним питанням.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження процесу розрахунку і документування лікарняних у відповідності до діючих законодавчих актів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 1105) [7], роботодавець зобов'язаний надавати та оплачувати застрахованим особам у разі настання страхового випадку відповідний вид матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг. Тобто на кожному підприємстві працівник має право на соціальний захист з боку держави, яка регулює порядок надання йому компенсаційних виплат. В свою чергу, застраховані особи мають право на отримання матеріального забезпечення в разі виникнення страхового випадку на підприємстві, медичну реабілітацію, професійну реабілітацію зі збереженням робочого місця, соціальну реабілітацію, компенсацію витрат на проживання під час медичної або професійної реабілітації, а також компенсацію вартості проїзду до місця лікування застрахованої особи і того, хто її супроводжує.

Слід зазначити, що основним документом, на підставі якого проводиться розрахунок компенсації тимчасової непрацездатності, є листок непрацездатності. Таким чином, довідка про відвідування або стаціонарного перебування в лікарні не є підставою для нарахування компенсації як від підприємства, так і від Фонду соціального страхування. Як зазначається в пункті 1 ст. 22 Закону № 1105, працівнику може виплачуватись матеріальна допомога в таких випадках: 1) при захворюванні або отриманні травми, яка не пов'язана з нещасним випадком на виробництві; 2) необхідності догляду за хворою дитиною; 3) необхідності догляду за хворим членом сім'ї, який знаходиться на стаціонарному лікуванні; 4) догляду за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років у разі хвороби матері або іншої особи, яка доглядає за цією дитиною; 5) карантину, накладеного органами санітарно-епідеміологічної служби; 6) тимчасового переведення застрахованої особи відповідно до медичного висновку на легшу, ніжче оплачувану роботу; 7) протезування з поміщенням у стаціонар протезно-ортопедичного підприємства; 8) перебування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм.

Але, згідно п. 23 Закону № 1105, існує перелік випадків, за якими оплата листка непрацездатності не здійснюється: 1) у разі одержання застрахованою особою травм або її захворювання при вчиненні нею злочину; 2) у разі навмисного заподіяння шкоди своєму здоров'ю з метою ухилення від роботи чи інших обов'язків або симуляції хвороби; 3) за час перебування під арештом і за час проведення судово-медичної експертизи; 4) за час примусового лікування, призначеного за постановою суду; 5) у разі тимчасової непрацездатності у зв'язку із захворюванням або травмою, що сталися внаслідок алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або дій, пов'язаних з таким сп'янінням; 6) за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

Першим документом, що надходить до бухгалтерії в разі захворювання робітника, є листок непрацездатності (далі – ЛН). Порядок заповнення даного документу наведено в Наказі Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 03.11.2004 р. № 532/274/136-ос/1406 «Інструкція про порядок заповнення листка непрацездатності». Проте перш, ніж робити розрахунок матеріальної компенсації працівнику, необхідно установам, які проводять компенсацію, перевірити правильність заповнення кожного рядка вищезгаданого документа [2]. Слід зазначити, що діючий бланк листка непрацездатності не пристосований до впроваджених нововведень.

Перш за все, перевірку слід починати з паспортної частини листка непрацездатності: прізвище, ім'я, по-батькові працівника написані без помилок; вказана повна назва компанії (установи, організації), на якій працює дана особа; зафіксовано правильну юридичну адресу підприємства (навіть якщо компанія зараз фактично знаходиться в іншому місці, вказується саме та, яка прописана в реєстраційних документах). Також контролюється наявність всіх печаток і підписів: зверху повинен бути прямокутний штамп, на якому вказана повна назва медичного закладу, який видав ЛН, а також печатка «Для листків непрацездатності». Кожний рядок в графі «Звільнення від роботи» повинен бути завірений підписом та печаткою лікаря; дата в рядку «Стати до роботи» візується підписом лікаря та печаткою «Для листків непрацездатності».

Далі перевіряється правильність заповнення основних реквізитів: повинно бути підкреслено, який саме це ЛН: «первинний», якщо лікарняний відкривається вперше, або «продовження», якщо такий документ є продовженням раніше відкритого ЛН (із зазначенням номера попереднього листка непрацездатності). Обов'язковим є вказання режиму – амбулаторний або стаціонарний. Варто звернути особливу увагу на дату видачі такого ЛН (день і рік вказуються цифрами, місяць – буквами), на період звільнення від роботи (в стовбці «З якого числа» – цифрами, «До якого числа включно» – буквами), а також на рядок «Стати до роботи» (словами число і місяць), перевірити наявність відмітки «Продовжує хворіти». Обов'язкова наявність відмітки в рядку «Причина непрацездатності» – важливим є те, що в графі 2 і 4 виправлення недопустимі (зокрема, у всьому листку непрацездатності допускається не більше двох виправлень, інакше потрібно буде оформлювати дублікат такого ЛН). Лицьову сторону листка непрацездатності заповнює лікар. Таким чином, завданням бухгалтера є лише перевірка наявності всіх необхідних відміток, печаток і підписів. Зворотній бік ЛН має 4 частини та заповнюється різними структурними відділами підприємства. І саме під час заповнення цих частин з'ясовується непристосованість старого бланку до прийнятих нововведень.

Частина I заповнюється табельником, який вказує повну назву підприємства, структурний підрозділ і посаду, на якій згідно штатного розпису працює застрахована особа, а також її табельний номер. За останніми змінами нормативно-законодавчої бази рядок «Неробочі дні за період непрацездатності» заповнювати необов'язково, так як змінився алгоритм розрахунку лікарняних. Таким чином, даний рядок втратив свою необхідність, проте графа «Не працював з... до...», яка показує період непрацездатності робітника, є обов'язковою до заповнення.

Частина II підлягає заповненню відділом кадрів та комісією з соцстрахування підприємства (або уповноваженою особою, на яку покладено призначення допомоги). Згідно зі ст. 24 Закону № 1105, допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується у відповідності до страхового стажу в таких розмірах: 50% - якщо страховий стаж до 3 років; 60% - якщо страховий стаж від 3 до 5 років; 70% - якщо страховий стаж від 5 до 8 років; 100% - якщо страховий стаж більше 8 років. Проте, слід пам'ятати про пільгові категорії працівників, які завжди мають право на отримання 100%-ї компенсації лікарняних за умови надання копій відповідних посвідчень, які підтверджують право на користування пільгою. До них належать: 1) чорнобильці 1-3 категорії. З 01.01.2015 р. чорнобильці 4 категорії позбавлені правом користування цією пільгою; 2) один з батьків або особа, яка їх замінює і доглядає за дитиною до 14 років, що постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи; 3) ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 р. № 3551. Учасники АТО також мають такий статус (п. 19 ст. 6 цього закону); 4) особи, віднесені до жертв нацистських переслідувань згідно із Законом України «Про жертви нацистських переслідувань» від 23.03.2000 р. № 1584; 5) донори, які мають право на пільгу відповідно до ст. 10 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» від 23.06.1995 р. № 239/95. Крім того, якщо причиною непрацездатності став нещасний випадок на підприємстві або професійне захворювання, матеріальна допомога також виплачується в 100%-му розмірі.

Варто зазначити, що з 11.10.2017 р. в Закон № 1105 були внесені зміни, серед яких був змінений порядок нарахування страхового стажу. Тепер до страхового стажу слід враховувати періоди, коли: особа перебувала у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; отримувала виплати за окремими видами соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності); працювала на умовах трудового договору до набрання чинності Закону № 1105; сплачувала ЄСВ з 1 січня 2016 року, хоч і не підлягала страхуванню.

Блок III «Призначена допомога» заповнюється комісією (або уповноваженим) Фонду соціального страхування. Оскільки розрахунок за робочими днями був відмінений ще в 2015 р., слід підкреслити слово «календарних» (днів) або викреслити «робочих». Відсоток оплати лікарняного переноситься з попередньої частини, для декретної відпустки проставляється 100% оплати лікарняного.

В останній IV частині «Довідка про заробітну плату» ставить записи бухгалтерія підприємства. В цьому блоці розташована таблиця, яка розрахована лише на 6 місяців. Оскільки наразі розрахунковим періодом для обчислення середньої заробітної плати працівника є останні 12 місяців (з першого до першого числа) його трудових відносин за основним місцем роботи, дана таблиця є непристосованою до нововведень і може залишатися незаповненою. Проте в такому разі необхідно обов'язково прикріпити окремий документ з розрахунком середньої заробітної плати, який візьметься підписом керівника, головного бухгалтера та печаткою підприємства. В останню частину «Належить до виплати» вносить дані бухгалтер: заповнюючи таблицю, використовуємо дані, вказані вище (з якого часу до якого, скільки днів (годин), розмір допомоги, денну (годинну) допомогу в грн. і коп. слід взяти з попередньої довідки про заробітну плату). Рядок «Усього нараховано» заповнюється шляхом множення кількості календарних днів за період непрацездатності на середньоденну заробітну плату.

Варто зазначити, що оплата перших п'яти днів непрацездатності здійснюється за рахунок роботодавця і обліковується на рахунку 949, а починаючи з 6 дня оплату здійснює Фонд соціального страхування і обліковується на рахунку 378 [6]. Протягом десяти календарних днів з дня надходження листка непрацездатності до підприємства комісія соцстраху (або уповноважений) приймає рішення

про призначення допомоги застрахованій особі, використовуючи листок непрацездатності – правильність його заповнення ретельно перевіряють і, на основі викладеної в ньому інформації, приймають рішення про виплату компенсації. ФСС отримує оригінал ЛН, проте, як завжди, є ряд винятків: якщо нарахування лікарняного здійснюється суміснику, підставою служить копія ЛН, завірена підписами керівника і головного бухгалтера з основного місця роботи, а також печаткою підприємства; якщо ЛН був втрачений або загублений, медичний заклад має право видати дублікат листка непрацездатності лише за наявності довідки з місця роботи про те, що дана тимчасово непрацездатна особа не отримувала матеріальної допомоги за цим лікарняним.

Починаємо розрахунок лікарняних з обчислення середньої заробітної плати, використовуючи «Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266 (далі - Порядок № 1266). Загальний алгоритм розрахунку лікарняних передбачає оплату за середнім заробітком всіх календарних днів вимушеної непрацездатності робітника. Використовуємо наступну формулу для розрахунку лікарняних: Сума лікарняних = Середньоденна заробітна плата (дохід) × Коефіцієнт страхового стажу × Кількість календарних днів в періоді непрацездатності [5].

Заробітна плата (дохід), що береться для розрахунку середньоденної, може включати оплату щорічної відпустки, а також усі премії, надбавки, компенсації, що були виплачені працівнику за розрахунковий період і на які був нарахований Єдиний соціальний податок (далі – ЄСВ) – до речі, це ті ж самі суми заробітної плати, що відображені в додатку 4 Звіту з ЄСВ. Також слід включити оплату вимушеного прогулу, оплата простою, разові виплати (зокрема, винагороди за вислугу років, річні премії, премії за виконання річних завдань). Проте є і перелік виплат, які слід виключити з загальної суми заробітної плати, що береться для розрахунку лікарняних. Це доходи в сумі перевищення над граничною величиною, лікарняні, декретні, добові на відрядження.

Важливим є те, що сумарна кількість виплат по заробітній платі в одному місяці не може перевищувати максимальну величину бази нарахування ЄСВ (згідно ч. 2 ст. 24 Закону про соціальне страхування, абз. 2 п. 2 Порядку № 1266). З 01.01.2018 р. це 15 мінімальних зарплат, розмір яких встановлено законом (3723 грн. × 15 = 55845 грн.). Середньоденну заробітну плату знаходять шляхом ділення суми всіх заробітних плат, що були виплачені працівнику за розрахунковий період, на кількість календарних днів в такому періоді. Важливим є те, що середньоденна заробітна плата не може перевищувати суму, яка обчислюється шляхом ділення максимальної бази для нарахування ЄСВ (яка встановлена на останній місяць розрахункового періоду), на середньомісячну кількість календарних днів – 30,44 (п. 4 Порядку № 1266). Враховуючи розмір максимальної величини бази нарахування ЄСВ на 01.01.2018 р., оплата за 1 календарний день не може перевищувати: 55845 грн. / 30,44 = 1834,59 грн. Роботодавцю слід порівняти суму середньоденної, яка вийшла з його розрахунку, з даною граничною величиною і нараховувати лікарняні, використовуючи найменшу з них.

Якщо особі не було встановлено посадовий оклад або протягом 12 місяців перед настанням страхового випадку за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування страховий стаж такого працівника менше 6 місяців, він має право на лікарняні, виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачується ЄСВ, але не більше за розмір лікарняних, обчислених із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку. Тобто 3723 грн. / 30,44 = 122,31 грн. В такому випадку роботодавцю також слід порівняти величину, яка виходить за його підрахунками, з даною граничною величиною і вибрати серед них найменшу.

Далі визначаємо розрахунковий період: він становить останні 12 повних (з першого до першого числа) календарних місяців роботи на підприємстві, що передують місяцю, в яких настав страховий випадок. Варто зазначити, що від розрахункового періоду необхідно відняти суму тих календарних днів або місяців, в яких працівник був відсутній з поважних причин (п. 3 Порядку № 1266). Причиною такої відсутності може бути лікарняний, декретна відпустка, відпустка за власний рахунок або по догляду за дітьми віком до трьох та шести років. Слід зазначити, що фахівці Мінсоцполітики зазначають, що якщо працівник не працював увесь місяць (з першого до першого числа) через поважну причину, такий місяць слід виключити з розрахункового періоду і не враховувати виплати, що були нараховані в цьому місяці. Проте якщо разову виплату було нараховано в місяці, який був не повністю відпрацьований з поважної причини, така виплата включається до розрахунку в повному обсязі. Також слід зауважити, що з розрахункового періоду не потрібно викидати державні святкові дні (ст. 73 КЗпП).

Згідно п. 1 ст. 21 Закону про соціальне страхування, страховий стаж - період (строк), протягом якого особа підлягала страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та за який щомісяця сплачено нею та роботодавцем або нею страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок. Згідно п. 2 ст. 21 того ж Закону, страховий стаж обчислюється за даними персоналізованого обліку відомостей про застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Визначивши розмір страхового стажу,

для розрахунку лікарняних використовуємо коефіцієнти, градація яких була наведена в правилах заповнення листка непрацездатності.

Якщо працівник на даному підприємстві працює менше 1 року, використовуємо дані за фактично відпрацьовані повні місяці (від першого до першого числа); якщо до 1 місяця – трудові календарні дні. В такому випадку, розраховуємо суму лікарняних, згідно п. 26 Закону № 1266: ділимо суму всіх зарплат, що були виплачені працівнику за відпрацьовані повні місяці (з першого до першого числа), на суму календарних днів в цих місяцях.

У випадку, коли працівник немає заробітку за розрахунковий період або страховий випадок настав у перший день роботи, середню зарплату слід визначати виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини встановленої на день настання страхового випадку.

Згідно чинного законодавства, особи, які працюють за сумісництвом на декількох роботах, мають право на оплату тимчасової непрацездатності за кожним з цих підприємств. Варто пам'ятати, що сумарна кількість заробітної плати, виплачена в одному місяці різними роботодавцями, не може перевищувати максимальну величину бази нарахування ЄСВ (тобто для розрахунку лікарняних беруть лише ту частину суми заробітної плати, на яку був сплачений ЄСВ). Суміснику для отримання матеріальної допомоги необхідно подати оригінал листка непрацездатності на основне місце роботи (як правило, це підприємство, на якому зберігається його трудова книжка), а завірену копію і довідку про суми виплаченої заробітної плати за розрахунковий період віднести до підприємства, на якому він працює за сумісництвом. Кожне з таких підприємств окремо розраховує лікарняні або декретні, визначає страховий стаж та розрахунковий період для працівника.

З 11.10.2017 р. особи, які працюють за цивільно-правовими договорами (далі – ЦПД), мають право на оплату тимчасової непрацездатності у випадках, передбачених Законом про соціальне страхування. Такі робітники мають право на оплату листка непрацездатності лише у разі укладання з ними цивільно-правового договору і, відповідно, сплатою роботодавцем за них ЄСВ. Якщо працівник захворів до дати укладення ЦПД або після закінчення строку дії такого договору, оплата лікарняних не здійснюється – така особа не має права на отримання компенсації, оскільки вважається незастрахованою в системі соціального страхування [1; 8].

У статтях 22 і 25 Закону 1105 йдеться про те, що оплата лікарняних особі, що працює за умовами ЦПД, виплачується в разі втрати такою особою частини заробітку (доходу) внаслідок непрацездатності. Проте слід пам'ятати, що ЦПД передбачає виконання певного об'єму роботи/надання послуг від робітника у заздалегідь встановлений час або за певний розмір винагороди. Проаналізувавши вищесказане, можна зробити висновок, що оплата листка непрацездатності особі, яка працює за ЦПД, повинна бути виконана лише в разі втрати певної частини заробітку. Проте це лише припущення, оскільки наразі державні органи не дали вичерпних роз'яснень з цього приводу. Матеріальна допомога в разі тимчасової непрацездатності особами, що працюють за ЦПД, розраховується за тим же принципом, що і для сумісників.

В бухгалтерському обліку нарахування оплати за перші п'ять днів непрацездатності відображається проводкою Дт 949 «Інші витрати операційної діяльності» Кт 663 «Розрахунки за іншими виплатами» [3]. При розрахунках з ФСС слід відокремлювати звичайні лікарняні і ті, що виплачується на підставі виникнення нещасного випадку. Таким чином, до рахунку 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» слід ввести два субрахунки: 378.1 для оплати тимчасової непрацездатності і 378.2 для оплати непрацездатності внаслідок нещасного випадку. Тоді в бухгалтерському обліку слід писати такі проводки: Дт 378.1 Кт 663 – в разі виплати звичайних лікарняних; Дт 378.2 Кт 663 – в разі виплати лікарняних за нещасним випадком.

Слід зазначити, що з компенсації за листком непрацездатності утримується податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) у розмірі 18% і військовий збір (далі – ВЗ), який складає 1,5%. Але, з компенсації за листком непрацездатності працівниць підприємства, які направляються в декретну відпустку, не проводять жодних утримань [4]. Дані податки підлягають сплаті протягом 30 днів після місяця утримання. ЄСВ, ставка якого складає 22% для усіх працівників і 8,41% для інвалідів, нараховуємо на суму лікарняних до оподаткування. Слід зауважити, що заробітна плата не повинна бути нижчою за мінімальну; якщо зарплата нижча, ЄСВ вираховуємо з мінімальної заробітної плати (на 01.01.2018 р. це 3723,00 грн. × 22% = 819,06 грн.).

Зробивши всі необхідні перевірки і розрахунки, отримуємо кінцеву суму оплати допомоги за тимчасову непрацездатність робітника. Якщо період лікарняного не перевищує 5-ти днів, роботодавець зобов'язаний включити суму такої компенсації в найближчу виплату згідно графіку підприємства (в аванс або заробітну плату). Якщо лікарняний становить більше п'яти днів, роботодавець повинен подати до Фонду соціального страхування заяву-розрахунок. Така заява складається в двох примірниках, один з яких після подання залишається у ФСС, а другий залишається роботодавцю – на цьому екземплярі обов'язкова наявність печатки, дати та підпису уповноваженого представника ФСС, який прийняв заяву. Робочі органи Фонду соціального страхування зобов'язані перерахувати суму оплати тимчасової непрацездатності протягом десяти робочих днів. Дана сума надходить на спеціально відкритий рахунок роботодавця, на який переказуються соціальні виплати.

Кошти виплачуються застрахованій особі, проте частина з них підлягає утриманню – це суми ПДФО та ВЗ.

Висновки з проведеного дослідження. Розглянувши поетапно увесь алгоритм розрахунку та виплати лікарняних, можемо дійти висновку, що це дуже трудомісткий процес, що вимагає детального вивчення всіх нюансів. Так, на розмір лікарняних впливає багато факторів: розмір/наявність страхового стажу, розрахунковий період, сума виплаченої заробітної плати за такий період, наявність днів тимчасової непрацездатності в минулому, актуальні розміри мінімальної заробітної плати та максимальної величини бази нарахування ЄСВ, наявність пільг. Лише оперуючи актуальною законодавчою базою можна уникнути помилок при розрахунках і документуванні лікарняних. Саме тому цей процес вимагає детального розгляду на практиці і теорії, вивчення всіх аспектів законодавчого регулювання. На сьогоднішній день впроваджені нововведення не зовсім пристосовані до реального процесу розрахунку лікарняних. Зокрема, йдеться про застарілий бланк листка непрацездатності, нарахування та розрахунок лікарняних особам, які працюють за договорами цивільно-правового характеру.

Бібліографічний список

1. Виплата лікарняних працівникам у 2018 році // Бюджетник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.budgetnyk.com.ua/article/142-viplata-lkarnyanih-pratsvnikam-u-2018-rots>.
2. Інструкція про порядок заповнення листка непрацездатності : Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 03.11.2004 р. № 532/274/136-ос/1406. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1456-04>.
3. Лікарняні та декретні // Все про бухгалтерський облік. - 15.12.2017 р. - Випуск № 115.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF>.
6. Порядок оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 року № 440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/440-2015-%D0%BF>.
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
8. Розрахунок лікарняних у 2018 році: покроковий алгоритм // Дебет-Кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://news.dtki.ua/labor/compensation/46634>.

References

1. *Vyplata likarnianykh pratsivnykam u 2018 rotsi* [Payment to hospital workers in 2018], *Biudzhetyk*, available at: <https://www.budgetnyk.com.ua/article/142-viplata-lkarnyanih-pratsvnikam-u-2018-rots> (access date February 05, 2018).
2. Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy, Ministerstvo pratsi ta sotsialnoi polityky Ukrainy, Fond sotsialnoho strakhuvannia z tymchasovoi vtraty pratsezdatsnosti, Fond sotsialnoho strakhuvannia vid neshchasnykh vypadkiv na vyrobnytstvi ta profesiinykh zakhvoriuvan Ukrainy, *Instruktsiia pro poriadok zapovnennia lystka nepratsездatsnosti* [Instruction on the procedure for filling in the disability sheet], Nakaz dated 03.11.2004 no. 532/274/136-os/1406, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1456-04> (access date February 06, 2018).
3. *Likarniani ta dekretni* (15.12.2017), [Hospital and maternity payments], *Vse pro bukhgalterskyi oblik*, Issue no. 115.
4. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Podatkovyi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine], Zakon Ukrainy dated 02.12.2010 no. 2755-VI, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (access date February 05, 2018).
5. Kabinet Ministriv Ukrainy (2001), *Poriadok obchyslennia serednoi zarobitnoi platy (dokhodu, hroshovoho zabezpechennia) dlia rozrakhunku vyplat za zahalnooboviazkovym derzhavnym sotsialnym strakhuvanniam*, Postanova KМУ dated 26.09.2001 no. 1266, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF> (access date February 05, 2018).
6. Kabinet Ministriv Ukrainy (2015), *Poriadok oplaty pershykh piaty dnev tymchasovoi nepratsездatsnosti vnaslidok zakhvoriuvannia abo travmy, ne poviazanoi z neshchasnym vypadkom na*

vyrobnystvi, za rakhunok koshtiv robotodavtsia, Postanova KMU dated 26.06.2015 no. 440, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/440-2015-%D0%BF> (access date February 05, 2018).

7. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia* [About compulsory state social insurance], Zakon Ukrainy dated 23.09.1999 no. 1105-XIV, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (access date January 20, 2018).

8. *Rozrakhunok likarnianykh u 2018 rotsi: pokrokovyi alhorytm* [Calculation of hospital in 2018: step by step algorithm], *Debet-Kredyt*, available at: <https://news.dtk.ua/labor/compensation/46634> (access date January 25, 2018).

Бондаренко О.М., Попович О.В., Панасюк В.К. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ КОМПЕНСАЦІЇ З ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЇЇ ОПЛАТИ В 2018 РОЦІ

Мета. Дослідження процесу розрахунку і документування лікарняних у відповідності до діючих законодавчих актів України.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети в процесі дослідження були застосовані наступні методи: спостереження (для вивчення стану обліку й контролю розрахунку компенсації з тимчасової непрацездатності); теоретичного узагальнення і порівняння (для розкриття нормативно-законодавчої бази з обліку лікарняних).

Результати. Проаналізовано зміни нормативно-законодавчої бази України з проведення розрахунку компенсації з тимчасової непрацездатності працівників підприємства. Зазначено, що підставою для розрахунку та нарахування в обліку компенсації працівникові, який відсутній на робочому місці внаслідок хвороби, є листок непрацездатності. Значну увагу приділено правильному оформленню листка непрацездатності, який заповнюється як медичним закладом, так і підприємством. В залежності від розрахункового періоду та розміру доходу працівника в цьому періоді, проведено аналіз обчислення компенсації з тимчасової непрацездатності працівників та її оплати.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті та поглибленні існуючих теоретико-практичних положень та рекомендацій щодо проведення розрахунку допомоги (компенсації) з тимчасової непрацездатності працівників.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані під час відображення розрахунку, нарахування та оплати допомоги (компенсації) за листком непрацездатності в бухгалтерському обліку. Внаслідок постійних змін нормативно-законодавчої бази бухгалтеру з обліку заробітної плати постійно потрібно приділяти значну увагу правильному розрахунку компенсації за листком непрацездатності.

Ключові слова: листок непрацездатності, середньоденна заробітна плата, мінімальна заробітна плата, страховий стаж, відсоток компенсації за страховим стажем, розрахунковий період.

Bondarenko O.M., Popovych O.V., Panasiuk V.K. PECULIARITIES OF CALCULATION OF PAYMENT OF TEMPORARY DISABILITY OF EMPLOYEES AND ITS PAYMENT IN 2018

Purpose. The study of the process of calculating and documenting of sick lists in accordance with the current legislative acts of Ukraine.

Methodology of research. The following methods were applied to achievement of a goal in the course of the research: observation (for studying of a condition of account and monitoring of calculation of compensation for a temporary invalidity); theoretical generalization and comparison (for disclosure of the normative legislative base on accounting of sick lists).

Findings. Changes of the normative legislative base of Ukraine on carrying out calculation of compensation for a temporary disability of employees of the enterprise were analyzed. It was indicated that the basis for calculating and charging compensation for an employee is absent in the workplace for the reason of illness is a sick list. Considerable attention is paid to the exact registration of a sick list which is filled with both medical institution, and the enterprise. Depending on the calculated period and the amount of income of the worker in this period, the analysis of calculation of compensation on a temporary disability of workers and its payments was carried out.

Originality of the study is to disclose of the existing theoretical and practical provisions and recommendations for calculating the benefits (compensation) for temporary disability of workers.

Practical value. The results of the study can be used to display the calculation, accrual and payment of benefits (compensation) for sick leave in the accounting records. Due to the constant changes of the normative legislative base of the accountant on payroll constantly need to pay considerable attention to the correct calculation of compensation for disablement incapacity.

Key words: sick list, average daily wages, minimum wage, insurance period, compensation percent on an insurance period, calculated period.

Бондаренко О.М., Попович О.В., Панасюк В.К. ОСОБЕННОСТИ РАСЧЕТА КОМПЕНСАЦИИ ПО ВРЕМЕННОЙ НЕТРУДОСПОСОБНОСТИ СОТРУДНИКОВ И ЕЕ ОПЛАТЫ В 2018 ГОДУ

Цель. Исследование процесса расчета и документирования больничных в соответствии с действующими законодательными актами Украины.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели в процессе исследования были применены следующие методы: наблюдение (для изучения состояния учета и контроля расчета компенсации по временной нетрудоспособности); теоретического обобщения и сравнения (для раскрытия нормативно-законодательной базы по учету больничных).

Результаты. Проанализированы изменения нормативно-законодательной базы Украины для проведения расчета компенсации по временной нетрудоспособности сотрудников предприятия. Отмечено, что основанием для расчета и начисления в учете компенсации сотруднику, который отсутствует на рабочем месте по болезни,

является лист нетрудоспособности. Значительное внимание уделено правильному оформлению листа нетрудоспособности, который заполняется как медицинским заведением, так и предприятием. В зависимости от расчетного периода и размера дохода сотрудника в этом периоде, проведен анализ вычисления компенсации по временной нетрудоспособности сотрудников и ее оплаты.

Научная новизна полученных результатов заключается в раскрытии и углублении существующих теоретико-практических положений и рекомендаций относительно проведения расчета помощи (компенсации) по временной нетрудоспособности сотрудников.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы во время отражения расчета, начисления и оплаты помощи (компенсации) по листу нетрудоспособности в бухгалтерском учете. В результате постоянных изменений нормативно-законодательной базы бухгалтеру по учету заработной платы постоянно нужно уделять значительное внимание правильному расчету компенсации по листу нетрудоспособности.

Ключевые слова: бланк нетрудоспособности, средневзвешенная заработная плата, минимальная заработная плата, страховой стаж, процент компенсации по страховому стажу, расчетный период.